

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžz/6/2012
Identifikačné číslo spisu:	9012010155
Dátum vydania rozhodnutia:	11.10.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:9012010155.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: F., nar. XX.X.XXXX, štátna príslušnosť, Alžírsko ľudová demokratická republika, t. č. Útvar policajného zaistenia pre cudzincov, Medveďov, zastúpeného JUDr. Miroslavou Mittelmanovou, Hurbanovo nám. 5, 811 03 Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova č. 2, 812 72 Bratislava, v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom opierajúcim sa o právoplatné rozhodnutie č. p. PPZ-HCP-BA6-AV-105-11/2012 Oddelenia cudzineckej polície PZ Bratislava, Hrobákova 44, 852 42 Bratislava, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie z a s t a v u j e .
Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.

Návrh a konanie pred správnymi orgánmi

Návrhom zo dňa 5. októbra 2012 označeným ako Návrh na konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy - Ministerstva vnútra Slovenskej republiky podľa § 250v a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, vo veci pozbavenia osobnej slobody zaistením bez existencie zákonného účelu, doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 8. októbra 2012 sa navrhovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne domáhal, aby konajúci súd uložil Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky vo veci zaistenia navrhovateľa podľa rozhodnutia Oddelenia cudzineckej polície PZ Bratislava, Hrobákova 44, 852 42 Bratislava, č. p. PPZ-HCP-BA6-AV-105-11/2012 z 31. augusta 2012, povinnosť bez zbytočného odkladu po doručení rozsudku prepustiť zaisteného navrhovateľa z Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov a súčasne si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 261,73 €.

V odôvodnení návrhu navrhovateľ uviedol, že bol uvedeným rozhodnutím zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. c) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z. z.“) a za účelom vrátenia do Rumunska, kde si

podal žiadosť o azyl. V zmysle Dublinského nariadenia (Nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte príslušníkom tretej krajiny Ú.v. EÚ L 050, 25.2.2003) bol umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medved'ov. Proti predmetnému rozhodnutiu o zaistení opravný prostriedok nepodal.

Listom zo 4. septembra 2012 bol upovedomený o začatí konania v zmysle Dublinského nariadenia a preto 19 septembra 2012 právnička Ligy za ľudské práva JUDr. Katarína Fajnorová adresovala žiadosť o prešetrovanie prípadov a prepustenie zo zaistenia v ÚPZC navrhovateľa, a to bezodkladne, najneskôr do 21. septembra 2012.

K jeho prepusteniu zo zaistenia neprišlo a do 5. októbra 2012 Lige za ľudské práva ani nebola zaslaná odpoveď na uvedenú žiadosť z 19. septembra 2012. Nakoľko navrhovateľ bol ukrátený na svojich právach a právom chránených záujmoch a tento zásah, resp. jeho dôsledky naďalej trvajú, podal tento návrh na konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy - Ministerstva vnútra SR (ďalej len „odporca“).

Podľa navrhovateľa nezákonný zásah odporcu spočíva v jeho držaní v zaistení napriek tomu, že je zrejmé, že rozhodnutie o jeho prevoze do Rumunska ešte vydané nebolo, a teda nie je daný účel podľa § 88 ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov.

Aby bol naplnený účel takéhoto zaistenia navrhovateľa, muselo by existovať vykonateľné rozhodnutie príslušného orgánu o tom, že takýto prevoz sa má skutočne zrealizovať, čo v danom prípade absentuje, absentuje aj účel zaistenia.

Existencia odtlačkov prstov v systéme EURODAC je len dôkazom o tom, že navrhovateľ sa pred príchodom na územie SR nachádzal v Rumunsku, kde požiadal o azyl. Táto skutočnosť je právnym dôvodom na to, aby príslušný orgán, ktorým je Migračný úrad MV SR inicioval tzv. Dublinské konanie (čo sa aj stalo dňa 4.9.2012) a požiadal Rumunsko o prevzatie navrhovateľa na základe Dublinského dohovoru na svoje územie.

Až existencia vykonateľného rozhodnutia o prevoze môže byť právnym titulom na zaistenie navrhovateľa na účel výkonu prevozu podľa Dublinského nariadenia.

Dublinské konanie bolo iniciované dňa 4.9.2012 a ku dňu 24.9.2012, kedy navrhovateľ požiadal o azyl, nebolo o jeho prevoze rozhodnuté.

Navrhovateľ poukázal na to, že od 24.9.2012 je žiadateľom o azyl na území SR a výsledok konania pred Migračným úradom MV SR nie je jednoznačný, pretože môže nastať situácia, že Migračný úrad sa rozhodne aplikovať tzv. doložku suverenity, resp. môže nastať situácia, že rumunská strana neakceptuje svoju zodpovednosť za posúdenie žiadosti o azyl a odmietne jeho prevzatie.

Podľa navrhovateľa zásah odporcu do práva navrhovateľa na osobnú slobodu je preto nezákonný, keď navrhovateľa drží v zaistení na účel výkonu prevozu podľa Dublinského nariadenia a to ešte predtým, ako bolo príslušným orgánom (Migračným úradom MV SR) v danej veci konané a rozhodnuté.

Navrhovateľ vyjadril tak presvedčenie, že jeho zaistenie je v rozpore s ustanoveniami zákona o pobyte cudzincov a Dublinského nariadenia, ale aj v rozpore s čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V jeho prípade neprebíha momentálne konanie o jeho vyhostenie ani vydanie.

Navrhovateľ napokon uviedol, že nenapáda zákonnosť rozhodnutia o jeho zaistení (vo vzťahu ku ktorému sa vzdal práva na podanie a odvolania v mylnej domnienke, že o jeho prevoze už bolo rozhodnuté), ale napáda následok, ktorý na základe rozhodnutia o zaistení vznikol a stále trvá- t.j. obmedzenie osobnej slobody navrhovateľa.

V návrhu ďalej uviedol, že v čase podania návrhu na ochranu proti nezákonnému zásahu bol zaistený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medved'ov.

II.

Vyjadrenie odporcu k návrhu navrhovateľa

Oporca sa k návrhu navrhovateľa na výzvu súdu zo dňa 8.10.2012 vyjadril dňa 9.10.2012 (faxom). Uviedol, že v prípade navrhovateľa bolo dňa 31.8.2012 lustráciou odtlačkov prstov v systéme EURODAC zistené, že navrhovateľ už požiadal o udelenie azylu v Rumunsku. Na základe tejto skutočnosti bola dňa 4.9.2012 odoslaná Rumunsku žiadosť o prijatie späť podľa čl.16 (1) © nariadenia

Rady (ES) č. 343/2003. Rumunská strana odporcu dňa 18.9.2012 informovala, že akceptuje prijatie späť navrhovateľa na svoje územie.

Dňa 24.9.2012 navrhovateľ požiadal o udelenie azylu, z tohto dôvodu nebolo možné navrhovateľovi doručiť informáciu o výsledku konania, nakoľko je potrebné s ním v zmysle zákona o azyloch uskutočniť pohovor, za účelom objasnenia jeho azylovej žiadosti. Pohovor je naplánovaný na 11.10.2012.

III.

K o n a n i e p r e d N a j v y š š í m s ú d o m S R

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte rozhodnutia iba „najvyšší súd“) ako súd dotknutý týmto návrhom preskúmal všetky jeho náležitosti a s prihliadnutím na dôvody uvádzané navrhovateľom vyhodnotil otázku splnenia podmienok konania (§ 103 v spoj. s § 250v ods. 8 a § 246c ods. 1 O.s.p.) a bez nariadenia pojednávania dospel k názoru, že konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy je nutné zastaviť, nakoľko takémuto návrhu súdnu ochranu nemôže poskytnúť.

Predovšetkým sa najvyšší súd zameral na preverenie svojej právomoci vo veci konať, čo v zmysle zásady legality (čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) patrí medzi základné podmienky konania, keďže existenciu procesných podmienok konania musí skúmať ex officio, a to v ktoromkoľvek štádiu konania.

Podľa § 250v ods. 1 O.s.p. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať ochrany proti zásahu, ak taký zásah alebo jeho dôsledky trvajú alebo hrozí jeho opakovanie.

Podľa § 250v ods. 2 O.s.p. orgán, proti ktorému návrh smeruje, je orgán, ktorý podľa tvrdenia uvedeného v návrhu vykonal zásah; v prípade zásahu ozbrojených síl, ozbrojeného zboru alebo iného verejného zboru je to orgán, ktorý tento zbor riadi, alebo ktorému je taký zbor podriadený.

Podľa § 250v ods. 8 O.s.p. sa na konanie podľa tejto hlavy použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.

Hore citované zákonné ustanovenia taxatívne vymedzujú právomoc najvyššieho súdu v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy. Túto právomoc najvyššieho súdu nie je možné rozšíriť.

Už vo svojej predchádzajúcej judikatúre (napríklad uznesenie sp. zn. 5Sžz/5/2009 z 9. marca 2010) najvyšší súd konštatoval, že pod pojmom nezákonný zásah je nutné chápať iba takú činnosť orgánu verejnej správy (štátnej moci), ktorá má svoj nepochybný základ vo vykonávaní vrchnostenských oprávnení na základe predpisov správneho práva bez vydania rozhodnutia.

V rozsudku zo dňa 1.7.2011 sp. zn. 8Sžz/3/2011 Najvyšší súd SR uviedol, že Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 250v pojem „zásah“ nedefinuje; jeho definíciu neobsahuje ani iný zákon. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že ide o súdnu ochranu pred faktickými nezákonnými zásahmi orgánov verejnej moci, ktoré nie sú rozhodnutím alebo iným individuálnym aktom.

Judikatúra považuje za zásah nezákonný resp. v širšom zmysle protiprávny útok orgánov verejnej moci proti subjektívnym verejným právam fyzickej alebo právnickej osoby spočívajúci v postupe orgánu verejnej správy, v jeho činnosti, (úkon, pokyn), prípadne nečinnosti. Musí ísť o priamy zásah do subjektívnych verejných práv (napr. porušenie práv na život, práva na osobnú slobodu, práva na ochrancu vlastníctva, práva na ochranu obydlia a pod.). Takýto zásah orgánu verejnej správy správny súd nemôže zrušiť, môže však správnenému orgánu zakázať, aby v porušovaní dotknutého práva pokračoval a ak je to možné správnenému orgánu prikázať, aby obnovil stav pred zásahom. Cieľom ochrany podľa § 250v OSP je teda ukončenie nezákonného zásahu správneho orgánu, proti ktorému sa fyzická alebo právnická osoba nemôže brániť inými prostriedkami.

V obdobnom duchu najvyšší súd judikoval (napríklad uznesenie sp. zn. 1Sžr 134/2011 z 10. júla 2011), že s prihliadnutím na systematický výklad zákona (výklad vykonaný s dôrazom na zatriedenie právnych noriem do štruktúry právneho predpisu a právneho odvetvia s využitím interných ako aj medziodvetvových väzieb na pochopenie zámyslu zákonodarcu) zákonodarcu prostriedky súdnej ochrany v správnom súdnictve (5. časť Občianskeho súdneho poriadku) rozčlenil až na sedem

odlišných typov. V tomto členení sa základný dôraz kladie na ochranu jednotlivca pred nezákonným rozhodnutím podľa 2. hlavy, a ostatné konania sú zosumarizované do skupiny „ius specialis“ (najmä pripustením subsidiárneho pôsobenia 2. hlavy prostredníctvom ustanovení § 250l ods. 2, § 250t ods. 8, či už uvedené ustanovenie § 250v ods. 8 OSP).

Preto aplikácia jednotlivých špeciálnych úprav (najmä obsiahnutých v 3. až 5. hlave) prichádza do úvahy iba vtedy, ak nie je možné aplikovať rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov podľa 2. hlavy, tzn. za účelom eliminácie súbežne aplikovaných dvoch alebo viacerých súdnych prieskumov hore uvedenými odlišnými typmi súdnej ochrany na to isté správne konanie, ktoré by skôr či neskôr viedli k vytvoreniu vzájomných prekážok litispendencie (§ 83 v spoj. s § 246c ods. 1 OSP), resp. res iudicatae.

Konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy sa zakladá na nezastupiteľnej skutočnosti, že ukrátenie osoby na jej právach a právom chránených záujmoch nie je zapríčinené rozhodnutím orgánu verejnej správy, ktoré v prípade tvrdeného zásahu musí logicky absentovať, ale toto ukrátenie je vyvolané konaním úradnej osoby orgánu verejnej správy (v prípade ozbrojených síl, ozbrojených alebo verejných zborov procesnú zodpovednosť za toto konanie nesie riadiaci orgán [§ 250v ods. 2 záver O.s.p.]), a toto konanie musí vykazovať nezákonné prvky.

Z uvedeného je nesporné, že právomoc najvyššieho súdu na rozhodnutie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, nie je daná, keďže zásah orgánu verejnej správy obmedzujúci osobnú slobodu navrhovateľa v prejednávanej veci vychádza z rozhodnutia Oddelenia cudzineckej polície PZ Bratislava, Hrobákova 44, 852 42 Bratislava, č. p. PPZ-HCP-BA6-AV-105-11/2012 z 31. augusta 2012, na základe ktorého bol navrhovateľ zaistený v zmysle ustanovenia § 88 ods. 1 písm. c) zák. č. 404/2011 Z. z., a to i napriek tomu, že proti tomuto rozhodnutiu nepodal navrhovateľ opravný prostriedok.

V súvislosti s uvedeným najvyšší súd tiež dáva do pozornosti aj zásadu prezumpcie správnosti aktov verejnej správy (štátnej moci v zmysle čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy), podľa ktorej sa predpokladá správnosť každého aktu verejnej správy až do okamihu vyslovenia opaku oprávneným orgánom.

Za týchto okolností musel najvyšší súd vyhodnotiť návrh podaný navrhovateľom ako návrh požadujúci neprípustný súdny prieskum. Vzhľadom na uvedené názory musel najvyšší súd postupom podľa § 104 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 244 ods. 5 veta prvá O. s. p. konanie o tomto návrhu zastaviť.

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p. platí, že ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 244 ods. 5 veta prvá O. s. p. súdy v správnom súdnictve konajú o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích správnych orgánov.

III.

Trovy konania

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p. v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 vety prvej O. s. p. tak, že účastníci konania nemajú právo na náhradu trov konania, nakoľko konanie bolo zastavené.

Zrýchleným konaním vo veci Najvyšší súd vyhovel požiadavke navrhovateľa, aby zohľadnil účinky článku 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O. s. p.).